

Feza ÖKTEN KOCA
Elips Tasarım Mimarlık Kurucusu
Y. Mimar

Mimarlıkta 2030 hedefi; karbon nötr binalar

Kalitesiz tasarımlardan yapı malzemelerine kadar, yapı endüstrisi yollarını değiştirmeye zorlanıyor. Mimarlıkta 2030 için belirlenen hedef şöyle; "Tüm yeni binalar, gelişmeler ve büyük tadilatlar 2030 yılında karbon nötr olacak."

Yeşil mimarinin amacı sürdürülebilir olmaktır, yapıların çevreci ve geri dönüşümcü öğelerle donatılması esasına dayanır. Yeşil mimaride, verimli ısıtma ve soğutma için tasarlanmış havalandırma sistemleri, enerji verimli aydınlatma ve cihazlar, su tasarruflu sıhhi tesisat armatürleri yer almalı. Yerel bitki örtüsü ile peyzaja, doğal yaşam alanına en az zarar veren güneş enerjisi veya rüzgar enerjisi gibi alternatif yenilenebilir enerji kaynaklarına, içte ve dışta kullanılan sentetik ve toksik olmayan malzemelere, uzun mesafeli nakliyyeyi ortadan kaldıran yerel malzemelere, geri dönüştürülmüş malzemeler ve verimli alan-mekan kullanımına sahip olmalı.

İlk yatırım maliyetinin standart imalatlara göre yüksek olması ne yazık ki yeşil mimarinin tercih edilmeme sebebi oluyor. Ancak, yeşil ve temiz bir dünyaya katkıda bulunan tasarruflu binalar; örneğin üretim kapasitesinin büyüklüğüne göre binanın elektrik ihtiyacını karşılamakla kalmayıp depolanan fazla enerjiyi şebekeye bile gönderebiliyor. Bu da bina sahibinin yenilenebilir enerjiden para kazanması anlamına geliyor.

Yeşil binalar, tasarımda da yeni ufukların açılmasını sağlıyor, bunun en güzel örneği binaların çatılarına ve balkonlara eklenen bitkilerden, geri dönüştürülmüş malzemelerden yapılmış evlere, atık suyun kullanılmasını sağlayan tasarımlardan portatif evlere kadar birçok sürdürülebilir mimari konseptinin bulunması. Ayrıca mimarın tarzına ve sanatsal becerilerine göre meydana getirilen sıra dışı tasarımlar, standart betonarmelerden son derece farklı ve özgün sanatsal evler de yeşil mimarinin bilim ve çevrecilik dışındaki renkli bir yönü.

Yeşil mimari ile ilgili dünyadaki farklı örneklerle bakacak olursak, İtalyan mimar Renzo Piano'nun sadece yeşil bir çatı yaratmadığı, aynı zamanda tasarımında yalıtım olarak geri dönüştürülmüş mavi kot pantolonlar kullandığı San Francisco'daki Kaliforniya Bilimler Akademisi'ni örnek verebiliriz. Fransız mimar Jean Nouvel'in Avustralya'nın Sidney kentindeki One Central Park konut binasında tasarladığı dikey bahçeler de başarılı bir örnek.

İnşaat süreçleri de yeşil binanın önemli bir yönü. Örneğin, İngiltere'de eski sanayi alanının Londra 2012 Yaz Olimpiyat Oyunları alanına dönüştürülmesi içinde inşaat malzemelerinin sıkı bir şekilde satın alınması, betonun geri dönüştürülmesi ve malzemeleri teslim etmek için demiryolu ve su kullanılması 12 yeşil fikirden sadece birkaçıydı.

Yeşil tasarımla ilişkili birçok isim ve kavram bulunuyor. Bazen ekoloji vurgulanıyor ve eko-tasarım, çevre dostu mimarlık ve sürdürülebilir tasarım gibi isimler kullanılıyor. Mesela yeşil tasarım içinde yer alan biyomimikri, doğayı yeşil tasarıma rehber olarak kullanan mimarlar tarafından kullanılan bir terim. Örneğin, Expo 2000 Venezuela Pavyonu, tıpkı bir çiçek gibi iç çevrenin kontrol edilmesi için ayarlanabilen taç yapraklı tentelere sahip.

Yeşil mimari tasarım, bir eklenti olmamalı. Proje tasarım aşamasında temel prensip kararı olmalı. Bir bina güzel görünebilir ve hatta çok pahalı malzemelerden yapılmış olabilir, ancak "yeşil" olamaz. Aynı şekilde, bir bina çok "yeşil" olabilir ama görsel olarak çekici değildir. Yapı sektörü, atmosfere katılan sera gazlarına katkıda bulunma rolünü toplu olarak kabul etmiş durumda. Örneğin, betonun temel bileşeni olan çimento üretiminin, karbondioksit emisyonlarına en büyük küresel katkı yapan ürünlerden biri olduğu bildiriliyor. Kalitesiz tasarımlardan yapı malzemelerine kadar, endüstri yollarını değiştirmeye zorlanıyor. Mimarlıkta 2030 için belirlenen hedef şöyle; "Tüm yeni binalar, gelişmeler ve büyük tadilatlar 2030 yılında karbon nötr olacak."